

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРЯДКУ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАОХОЧЕНЬ ДО ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Постановка проблеми. Заохочення працівників Національної поліції – це важливий елемент забезпечення ефективного виконання поліцейськими завдань та функцій, що ставляться перед ними нормами чинного законодавства України. Даний аспект також узгоджується із положення Кодексу законів про працю України, відповідно до яких заохочення працівників є важливою частиною забезпечення трудової дисципліни, а їх застосування – це окремий, особливий в багатьох випадках процес, щодо якого існують законодавчі вимоги [1]. Проте, в межах окремих різновидів трудової діяльності, цей процес може трансформуватись та включати в себе багато аспектів, диктованих специфікою відповідного різновиду праці. Прикладом є діяльність Національної поліції України.

Стан дослідження проблеми. Особливості застосування заохочень до працівників поліції знаходили часткове опрацювання в роботах вітчизняних науковців. Зокрема вказана проблематика розглядалась у працях: О.С. Іоффе, Т.В. Колеснікова, Г.І. Коритцева, В.І. Прокопенко, Н.В. Сорочан, В.М. Сломи, М.Д. Шаргородського та інших. Проте, безпосередньо порядок застосування заохочень до працівників поліції, як самостійна наукова проблема, ґрунтовного опрацювання на сьогоднішній день не отримала.

Саме тому метою статті є: охарактеризувати порядок застосування заохочень до працівників Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу. Починаючи наукове дослідження слід вказати, що детальний аналіз змісту Закону України «Про

Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018 №2337-VIII та Наказу МВС «Про заохочення в Національній поліції країни» від 25.04.2019 №317 надає можливість виділити три етапи у загальному порядку застосування заохочень до працівників НПУ.

Згідно із наведеними документами підставою початку процесу заохочення поліцейського є чітко визначений документ – подання про заохочення. Подання про заохочення працівника поліції оформлюється його безпосереднім керівником за місцем служби (роботи) (у структурному підрозділі центрального органу управління поліції, територіальному (міжрегіональному) органі (підрозділі) поліції, підприємстві, установі та організації, що належать до сфери управління Національної поліції України). У поданні зазначаються конкретні заслуги особи, що стали підставою для внесення матеріалів про застосування до неї заохочення. Стосовно керівників органів (підрозділів) поліції (від начальника відділення й вище), крім особистих позитивних характеристик, зазначаються також відомості про стан дисципліни та законності в очолюваному органі (підрозділі), роль підлеглих у співпраці з органами виконавчої влади та взаємодії із засобами масової інформації, ступінь довіри і поваги населення до них особисто і керівного складу органу (підрозділу) у цілому, рівень їх авторитету як керівників серед підлеглих [2].

Крім того, у разі порушення клопотання про заохочення осіб, після виходу на пенсію, у нагородному листі (поданні) зазна-

чаються відомості про їх час проходження служби (роботи) в поліції (органах внутрішніх справ), а також про особистий внесок щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, надання допомоги у виявленні, запобіганні вчиненню правопорушень та проведенні досудового розслідування, про сприяння в роботі поліції із захисту прав і свобод громадян, інтересів держави, активну участь у діяльності ветеранської організації, іншу діяльність, яка є підставою для нагородження. Достовірність відомостей, зазначених у нагородних матеріалах, дотримання порядку, форми і строку подання забезпечує керівник, який підписав та надав відповідні нагородні матеріали [2; 3].

Проте, оформлення подання не веде до застосування заохочення, адже існує ще один проміжний етап аналізу матеріалів про заохочення. Відмітимо, що у територіальних (міжрегіональних) органах поліції, на підприємстві, в установі та організації, що належать до сфери управління Національної поліції України, нагородні матеріали опрацьовуються підрозділом кадрового забезпечення органу (підрозділу) поліції, після чого проект наказу про нагородження доповідається керівнику органу (підрозділу) поліції для прийняття остаточного рішення. У разі внесення нагородних матеріалів з порушенням вимог законодавства з питань нагородження та відомчої нормативно-правової бази їх повертають до органу (підрозділу) поліції, який вносив подання [2].

Крім того, на зазначеному етапі також відбувається перевірка достовірності викладених у матеріалах про застосування до працівника поліції заохочень обставин та фактів. Цей процедурний момент має важливе значення, адже у разі прийняття рішення про заохочення поліцейського з порушенням визначеного Дисциплінарним статутом та іншими відомчими актами порядку або на підставі недостовірних відомостей, воно підлягає скасуванню, а виданий предмет заохочення - вилученню. За відсутності предмета

заохочення його вартість відшкодовується в порядку, визначеному законодавством [3].

Заключним етапом в порядку застосування заохочення до працівника НПУ є видання наказу про заохочення. Згідно зі статтею 4 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018 №2337-VIII наказ виступає формою реалізації службових повноважень керівника, згідно з якими визначаються мета і предмет завдання, строк його виконання та відповідальна особа. Наказ має бути чітко сформульований і не може допускати подвійного тлумачення. Наказ, прийнятий на основі Конституції та законів України і спрямований на їх виконання, віддається (видається) керівником під час провадження ним управлінської діяльності з метою виконання покладених на нього завдань та здійснення функцій відповідно до наданих повноважень [3]. Заохочення поліцейського оформляється письмовим наказом. Зміст наказу оголошується особовому складу відповідного органу поліції та доводиться до відома поліцейського, якого заохочено [3].

Таким чином, загальний порядок застосування заохочень до працівників Національної поліції України являє собою процес виконання послідовних дій, розподілених на три етапи, а саме: 1) формування подання керівника в якому вказуються всі відомості, що обґрунтовують необхідність, доцільність та результативність заохочення відповідного працівника Національної поліції; 2) аналіз матеріалів про заохочення на предмет правильності їх оформлення, а також достовірності закріплених у них відомостей; 3) оформлення та підписання уповноваженим керівником управлінського акту – наказу про заохочення працівника поліції.

Незважаючи на існування загального порядку застосування заохочень до працівників поліції, процес застосування багатьох з них характеризується додатковими особливими моментами. Звернемо, наприклад, увагу на таке заохочення, як дострокове зняття дисциплінарного стягнення. Згідно із Зако-

ном України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018 №2337-VIII поліцейський, який має дисциплінарне стягнення, може заохочуватися лише шляхом дострокового зняття дисциплінарного стягнення, але не раніше ніж через три місяці з дня видання наказу про застосування дисциплінарного стягнення, крім випадків заохочення такого поліцейського державними нагородами. Крім того, дострокове зняття дисциплінарного стягнення застосовується у разі, якщо воно виконало свою виховну функцію, а поліцейський своїм ставленням до служби і поведінкою довів своє виправлення. Одноразово може бути знято лише одне дисциплінарне стягнення [3].

Своєї черги, Наказом МВС «Про заохочення в Національній поліції України» від 25.04.2019 №317 визначено, що клопотання про зняття дисциплінарного стягнення порушує керівник особи, якому надані на це повноваження, перед керівником, яким застосовано дисциплінарне стягнення. При цьому, рішення про дострокове зняття дисциплінарного стягнення не може бути прийнято керівником нижчого рівня, якщо дисциплінарне стягнення застосував керівник вищого рівня [2].

Власними відмінностями характеризується також порядок заохочення працівників Національної поліції України грошовою винагородою. Перш за все, грошова винагорода виплачується в межах асигнувань, передбачених у кошторисі Національної поліції України, відповідного органу (підрозділу) поліції на грошове забезпечення поліцейських та заробітну плату працівників. Проект наказу про заохочення грошовою винагородою готується підрозділом поліції, де проходить службу (працює) особа, погоджується з підрозділами фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку, підрозділами кадрового забезпечення органу поліції та в установленому порядку щомісяця до п'ятнадцятого числа подається на підпис відповідному керівнику органу (підрозділу) поліції разом із поданням про

заохочення грошовою винагородою. Підрозділи фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку погоджують відповідні подання за наявності фінансових можливостей для виплати грошової винагороди. Підрозділи кадрового забезпечення погоджують відповідні подання у разі відповідності зазначених у них даних відомостям особової справи та відсутності дисциплінарних стягнень [2].

Заохочення працівників Національної поліції України заохочувальними відзнаками НПУ здійснюється в загальному порядку, але з урахуванням вимог Положення про такі відзнаки затвердженого тим же Наказом МВС від 25.04.2019 №317. Зокрема, клопотання про нагородження відзнакою, що подається з нагоди державних, професійних свят, ювілейних дат, подається на ім'я керівника Національної поліції України не пізніше як за півтора місяця до відповідної дати. З органів (підрозділів) поліції щороку до п'ятнадцятого травня до підрозділу кадрового забезпечення центрального органу управління поліції надсилаються списки поліцейських, які можуть бути відзначені медалями «10 років сумлінної служби», «15 років сумлінної служби», «20 років сумлінної служби» та «Ветеран служби» у відповідному році. Нагородні матеріали після їх розгляду та прийняття рішення щодо відзначення з відповідними відмітками про нагородження в нагородному листі повертаються до органу (підрозділу) поліції, керівник якого порушував клопотання про нагородження, та долучаються до особової справи нагородженого. В особовій справі та в трудовій книжці нагородженого робиться відповідний запис із зазначенням найменування відзнаки, дати і номери наказу Національної поліції України про нагородження. Нагородженому відзнакою у вигляді медалі, нагрудного знаку разом з відзнакою видається посвідчення встановленої форми [4].

Особливості дострокового присвоєння чергового спеціального звання та присвоєння спеціального звання, вищого на один ступінь від звання, передбаченого займаною штатною

посадою здійснюється із врахування особливостей передбачених Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 №580-VIII. Відповідно до статті 84 вказаного нормативного акту, достроково спеціальні звання можуть бути присвоєні в порядку заохочення після закінчення не менше половини визначеного строку вислуги в спеціальному званні (у разі дострокового присвоєння спеціального звання посмертно - незалежно від строку вислуги в попередньому спеціальному званні та займаній штатній посаді) у разі відповідності спеціального звання, що присвоюється, спеціальному званню, передбаченому займаною штатною посадою. Чергові спеціальні звання поліції на один ступінь вище від спеціального звання, передбаченого займаною штатною посадою, можуть присвоюватися в порядку заохочення після закінчення не менше ніж півтора строку вислуги у попередньому спеціальному званні [5].

Специфіка порядку заохочення відзнакою МВС «Вогнепальна зброя» диктується важливістю та пріоритетністю цього різновиду позитивного стимулювання працівників. Зокрема, даному заохоченню присвячено окремий нормативно-правовий акт, Наказ МВС «Про відомчу заохочувальну відзнаку Міністерства внутрішніх справ України «Вогнепальна зброя»» від 30.11.2015 №1521. Згідно із текстом Наказу, первинним етапом заохочення працівника поліції є подання клопотання про заохочення та матеріалів щодо нагородження до Міністерства внутрішніх справ. Після розгляду зазначених нагородних матеріалів ініціатор заохочення подає їх для доповіді Міністрові внутрішніх справ України або особі, яка виконує його обов'язки, для прийняття рішення по суті. Після прийняття Міністром

внутрішніх справ України або особою, яка виконує його обов'язки, позитивного рішення матеріали про нагородження разом з нагородним листом надсилаються до Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС для підготовки проекту наказу про нагородження. Про нагородження відзнакою видається наказ Міністра внутрішніх справ України або особи, яка виконує його обов'язки. Вручення відзнаки здійснюється в урочистій обстановці Міністром внутрішніх справ України, особою, яка виконує його обов'язки, або за дорученням Міністра членами колегії МВС, керівниками структурних підрозділів апарату МВС, командувачем Національної гвардії України, керівниками центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Міністром внутрішніх справ. Нагородженому вручається відзнака та завірена копія наказу [6].

Висновки. Підводячи підсумок проведеного у статті наукового дослідження, варто відзначити, що поряд із загальним процесом дисциплінарного стимулювання працівників НПУ, існує велика кількість відмінностей пов'язаних із специфікою окремо взятих різновидів заохочень. Тож, спеціальний порядок застосування заохочень до працівників поліції має передбачати: 1) особливі вимоги щодо суб'єктного складу застосування заохочення, або особи поліцейського та його трудово-правового статусу; 2) відмінний від загального порядок оформлення наказу про застосування заохочення; 3) відмінний від загального порядок оформлення подання про заохочення працівника Національної поліції України; 4) особливі вимоги щодо безпосереднього моменту застосування заохочення, зокрема, вручення нагороди в урочистій обстановці.

Анотація

У статті, спираючись на аналіз норм чинного законодавства, надано характеристику загальному порядку застосування заохочень до працівників Національної поліції України. Акцентовано увагу на існуванні особливостей при застосуванні окремих видів заохочень до працівників поліції. Визначено та охарактеризовано спеціальний порядок застосування окремих різновидів заохочень до працівників Національної поліції. З'ясовано, що власними відмінно-

стями характеризується також порядок заохочення працівників Національної поліції України грошовою винагородою. Перш за все, грошова винагорода виплачується в межах асигнувань, передбачених у кошторисі Національної поліції України, відповідного органу (підрозділу) поліції на грошове забезпечення поліцейських та заробітну плату працівників. Наголошено, що загальний порядок застосування заохочень до працівників Національної поліції України являє собою процес виконання послідовних дій, розподілених на три етапи, а саме: 1) формування подання керівника в якому вказуються всі відомості, що обґрунтовують необхідність, доцільність та результативність заохочення відповідного працівника Національної поліції; 2) аналіз матеріалів про заохочення на предмет правильності їх оформлення, а також достовірності закріплених у них відомостей; 3) оформлення та підписання уповноваженим керівником управлінського акту – наказу про заохочення працівника поліції. Зроблено висновок, що поряд із загальним процесом дисциплінарного стимулювання працівників Національної поліції України, існує велика кількість відмінностей пов'язаних із специфікою окремо взятих різновидів заохочень. Тож, спеціальний порядок застосування заохочень до працівників поліції має передбачати: 1) особливі вимоги щодо суб'єктного складу застосування заохочення, або особи поліцейського та його трудово-правового статусу; 2) відмінний від загального порядок оформлення наказу про застосування заохочення; 3) відмінний від загального порядок оформлення подання про заохочення працівника Національної поліції України; 4) особливі вимоги щодо безпосереднього моменту застосування заохочення, зокрема, вручення нагороди в урочистій обстановці.

Ключові слова: заохочення, працівники поліції, порядок, застосування, поліцейські, Національна поліція України.

Ivaniuk B.A. To characterize the procedure for applying incentives to police officers

Summary

The article, based on the analysis of the norms of the current legislation, describes the general procedure for applying incentives to employees of the National Police of Ukraine. Attention is focused on the existence of peculiarities in the application of certain types of incentives to police officers. The special procedure for applying certain types of incentives to the employees of the National Police is defined and characterized. It was found that the procedure for encouraging employees of the National Police of Ukraine with monetary rewards is also characterized by its own differences. First of all, the monetary reward is paid within the limits of the appropriations provided for in the budget of the National Police of Ukraine, the relevant body (subdivision) of the police for the financial support of policemen and the wages of employees. It is emphasized that the general procedure for applying incentives to employees of the National Police of Ukraine is a process of performing consecutive actions divided into three stages, namely: 1) the formation of a manager's submission in which all information justifying the necessity, expediency and effectiveness of the incentive of the relevant employee of the National Police is indicated; 2) analysis of incentive materials for the correctness of their registration, as well as the reliability of the information contained in them; 3) drawing up and signing by the authorized manager of a management act - an order on the encouragement of a police officer. It was concluded that along with the general process of disciplinary incentives for employees of the National Police of Ukraine, there are a large number of differences related to the specifics of individual types of incentives. Therefore, the special procedure for applying incentives to police officers should provide for: 1) special requirements regarding the subject composition of the incentive application, or the person of the police officer and his labor law status; 2) different from the general procedure for drawing up an order on the application of incentives; 3) different from the general pro-

cedure for filing a submission on the promotion of an employee of the National Police of Ukraine;
4) special requirements regarding the immediate moment of application of the incentive, in particular, the presentation of the award in a solemn setting.

Key words: encouragement, police officers, procedure, application, police officers, National Police of Ukraine.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю України: закон від 10.12.1971 №322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50.
2. Про заохочення в Національній поліції України: наказ від 25.04.2019 №317 // Офіційний вісник України. 2019. № 44. ст. 92.
3. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: закон від 15.03.2018 №2337-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. ст. 233.
4. Положення про відомчі заохочувальні відзнаки Національної поліції України: наказ від 25.04.2019 №217 // Офіційний вісник України. 2019. № 44. ст. 112.
5. Про Національну поліцію: закон від 02.07.2015 №580-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. ст. 379.
6. Про відомчу заохочувальну відзнаку Міністерства внутрішніх справ України «Вогнепальна зброя»: наказ від 30.11.2015 №1521 // Офіційний вісник України. 2015. № 98. ст. 237.